

Strona główna>Wszczęcie postępowania sądowego>Gdzie i jak>Jak wnieść sprawę do sądu?

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

portugalski

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki

Swipe to change

Jak wnieść sprawę do sądu?**Portugalia****1 Czy muszę skierować sprawę do sądu czy istnieje alternatywne rozwiązanie?**

Odpowiedź na to pytanie zależy od okoliczności danej sprawy.

Ponieważ nie sposób przewidzieć wszystkich problemów, jakie mogą potencjalnie wystąpić, należy zasięgnąć porady specjalisty w danej dziedzinie.

Jeżeli brak wystarczających środków finansowych uniemożliwia zasięgnięcie takiej porady, można wystąpić o przyznanie pomocy prawnej (zob. informacje w części poświęconej pomocy prawnej).

Skorzystanie z alternatywnych metod rozwiązywania sporów może być uzasadnione w zależności od okoliczności danej sprawy (zob. informacje w części poświęconej alternatywnym metodom rozwiązywania sporów).

2 Czy istnieje termin, w czasie którego należy wnieść sprawę do sądu?

Terminy wszczęcia postępowania w sądzie w celu rozstrzygnięcia określonego sporu są zróżnicowane i zależą od danej sytuacji.

Jak już wspomniano w odpowiedzi na poprzednie pytanie, również tę kwestię należy wyjaśnić z pomocą osoby wykonującej zawód prawniczy.

3 Czy powinienem skierować sprawę do sądu w danym państwie członkowskim?

Bez uszczerbku dla zasad ustanowionych w przepisach wspólnotowych i innych aktach międzynarodowych sądy portugalskie posiadają jurysdykcję:

- jeżeli sprawa może zostać wniesiona do sądu portugalskiego zgodnie z przepisami dotyczącymi właściwości miejscowej sądów portugalskich ustanowionymi w prawie portugalskim;
- jeżeli okoliczność faktyczna, która jest podstawą wniesienia powództwa, lub jakiegokolwiek powiązane z nią okoliczności wystąpiły na terytorium Portugalii;
- jeżeli skuteczne dochodzenie prawa jest możliwe wyłącznie w drodze powództwa wytoczonego na terytorium Portugalii lub jeżeli powód napotyka poważne trudności w wytoczeniu powództwa za granicą z uwagi na istnienie istotnego związku, osobowego lub rzeczowego, między przedmiotem sporu a portugalskim systemem prawnym.

Sądy portugalskie posiadają właściwość wyłączną:

- w sprawach dotyczących praw do nieruchomości i dzierżawy nieruchomości położonej na terytorium Portugalii; jeżeli chodzi jednak o dzierżawę nieruchomości na użytek własny zawartą na czas określony obejmujący maksymalnie sześć kolejnych miesięcy, sądami właściwymi są również sądy w państwie członkowskim, w którym pozwany ma swoje miejsce zamieszkania, pod warunkiem że dzierżawca jest osobą fizyczną, przy czym właściciel i dzierżawca zamieszkują w tym samym państwie członkowskim;
- w sprawach dotyczących ważności założenia lub rozwiązania spółek lub innych osób prawnych mających swoją siedzibę statutową w Portugalii, a także w sprawach dotyczących ważności decyzji podejmowanych przez ich organy; w celu ustalenia siedziby statutowej sąd portugalski stosuje przepisy prawa prywatnego międzynarodowego;
- w sprawach dotyczących ważności wpisów w rejestrach publicznych prowadzonych w Portugalii;
- w sprawach dotyczących egzekucji z nieruchomości położonej na terytorium Portugalii;
- w sprawach dotyczących niewypłacalności lub postępowań naprawczych wobec osób zamieszkujących w Portugalii albo osób prawnych lub spółek mających swoją siedzibę statutową na terytorium Portugalii.

4 Jeżeli tak, do którego sądu w tym państwie członkowskim należy się zwrócić, biorąc pod uwagę moje miejsce zamieszkania i miejsce zamieszkania drugiej strony lub inne aspekty mojej sprawy?**Położenie składników majątku**

Powództwa dotyczące praw do nieruchomości, podziału współwłasności łącznej, eksmisji, podziału majątku wspólnego, wykonania umów dotyczących nieruchomości, jak również powództwa dotyczące wzmocnienia, zastąpienia, obniżenia hipoteki lub zwolnienia spod hipoteki należy wnosić do sądu właściwego dla okręgu, w którym znajduje się dana nieruchomość.

Powództwa dotyczące wzmocnienia, zastąpienia, obniżenia lub zwolnienia spod zastawu ustanowionego na statkach morskich lub powietrznych wnosi się natomiast do sądu właściwego dla okręgu, w którym dany statek jest zarejestrowany. Jeżeli zastaw obejmuje ruchomości, które są wpisane do rejestru w kilku okręgach, powód może wybrać sąd właściwy dla dowolnego z tych okręgów.

Jeżeli przedmiotem powództwa jest zespół praw majątkowych i niemajątkowych oraz składniki majątku ruchomego i nieruchomego, bądź nieruchomości położone w różnych okręgach, powództwo zostanie rozpoznane przez sąd w okręgu, w którym znajdują się nieruchomości o największej wartości, przy czym wartość nieruchomości zostanie ustalona na podstawie wartości podlegającej opodatkowaniu. Jeżeli budynek będący przedmiotem powództwa jest położony w granicach więcej niż jednego okręgu sądowego, powództwo można wytoczyć w sądzie w dowolnym z tych okręgów.

Właściwość w sprawach dotyczących wywiązania się z zobowiązania

Powództwo o wywiązanie się z zobowiązań, o odszkodowanie z tytułu niewywiązania się lub nieprawidłowego wywiązania się z zobowiązań lub o rozwiązanie umowy z powodu niewywiązania się z zobowiązań wnosi się do sądu właściwego dla miejsca zamieszkania pozwanego. Wierzyciel może wybrać sąd właściwy dla miejsca, w którym dane zobowiązanie miało zostać wykonane, w przypadku gdy pozwany jest osobą prawną lub w przypadku gdy miejsce zamieszkania wierzyciela znajduje się na obszarze metropolitalnym Lizbony lub Porto i pozwany ma swoje miejsce zamieszkania na tym samym obszarze metropolitalnym.

Jeżeli celem powództwa jest pociągnięcie do odpowiedzialności cywilnej z tytułu czynów niedozwolonych lub na zasadzie ryzyka, sądem właściwym jest sąd właściwy dla okręgu, w którym doszło do tego czynu.

Rozwód i separacja

Sądem właściwym w sprawach rozwodowych, sprawach o separację i podział majątku jest sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub pobytu powoda.

Powództwo o zapłatę należności

Jeżeli powództwo dotyczy zapłaty honorariów pełnomocników lub asystentów ds. prawnych (j. ang. *paralegal*; j. pt. *técnico*) oraz odzyskania kwot wypłaconych klientowi, sądem właściwym jest sąd, w którego okręgu była świadczona usługa, przy czym wspomniane dwa rodzaje spraw należy połączyć. Jeżeli jednak powództwo zostało wytoczone przed sąd apelacyjny lub Sąd Najwyższy, powództwo o zapłatę należności należy do właściwości sądu okręgowego właściwego dla miejsca zamieszkania dłużnika.

Ustalanie wysokości i zasądzenie odszkodowania z tytułu awarii wspólnej

Sąd właściwy dla portu, do którego ładunek statku, objęty przepisami dotyczącymi awarii wspólnej, został lub powinien zostać dostarczony, jest właściwy do rozstrzygnięcia sprawy dotyczącej tej szkody.

Szkody wyrządzone zderzeniem statków

Powództwo o odszkodowanie z tytułu szkody wyrządzonej zderzeniem statków można wnieść do sądu właściwego dla miejsca, w którym doszło do takiego zderzenia, sądu właściwego dla miejsca zamieszkania armatora statku, który uderzył w drugi statek, sądu właściwego dla miejsca, w którym statek jest zarejestrowany, w którym statek został znaleziony, albo do sądu właściwego dla pierwszego portu zawinięcia statku, który został uszkodzony w trakcie kolizji.

Wynagrodzenie za uratowanie statku lub udzielenie mu pomocy

Wynagrodzenia należnego za uratowanie statku lub udzielenie mu pomocy można dochodzić przed sądem właściwym dla miejsca, w którym doszło do zdarzenia, sądem właściwym dla miejsca zamieszkania właściciela uratowanego mienia albo przed sądem właściwym dla miejsca, w którym jest zarejestrowany lub został znaleziony statek, któremu udzielono pomocy.

Powództwo o uznanie statku nabytego nieodpłatnie lub za wynagrodzeniem za wolny od jakichkolwiek wierzycielności uprzywilejowanych wnosi się do sądu portu, w którym statek cumował w momencie nabycia.

Środki zabezpieczające powództwo i czynności przygotowawcze

Jeżeli chodzi o środki zabezpieczające powództwo i czynności, które należy podjąć przed wytoczeniem powództwa, należy mieć na uwadze następujące kwestie:

- a) z wnioskiem o zajęcie sądowe i przekazanie ruchomości do przechowawcy można wystąpić do sądu właściwego do rozpoznania postępowania głównego albo do sądu właściwego dla miejsca położenia składników majątku albo, jeżeli składniki majątku znajdują się w różnych okręgach, do sądu właściwego dla któregośkolwiek z tych okręgów;
- b) sądem właściwym do wydania zakazu podejmowania nowych robót jest sąd właściwy miejscowo dla okręgu, w którym mają być prowadzone te roboty;
- c) jeżeli chodzi o pozostałe środki zabezpieczające powództwo, sądem właściwym jest sąd właściwy do rozpoznania postępowania głównego;
- d) wniosek o przeprowadzenie czynności dowodowych przed rozpoczęciem postępowania należy złożyć w sądach właściwych dla okręgów, w których czynności takie mają zostać przeprowadzone.

Dokumenty dotyczące czynności i środków, o których mowa powyżej, dołącza się do akt sprawy dotyczących powództwa głównego, tak aby umożliwić ich przekazanie, w razie konieczności, do sądu, do którego zostanie wytoczone takie powództwo.

Wniosek o doręczenie powiadomień należy złożyć w sądzie właściwym dla miejsca zamieszkania osoby, która ma zostać powiadomiona.

Zasady ogólne

Zgodnie z zasadą ogólną dotyczącą właściwości miejscowej określonej w portugalskich przepisach postępowania cywilnego wszystkie sprawy, w przypadku których właściwość sądu nie została jednoznacznie ustalona, rozpoznaje sąd właściwy dla miejsca zamieszkania pozwanego.

Jeżeli jednak pozwany nie ma miejsca zamieszkania, nie jest ono znane lub nie można pozwanego zastać w tym miejscu, powództwo wnosi się do sądu właściwego dla miejsca zamieszkania powoda; z kolei wniosek o ustanowienie tymczasowego lub stałego kuratora do zarządu majątkiem nieobecnego pozwanego należy wnieść do sądu właściwego dla ostatniego miejsca zamieszkania pozwanego w Portugalii.

Jeżeli pozwany ma swoje miejsce zamieszkania lub pobytu w państwie trzecim, sprawę rozpoznaje sąd właściwy dla miejsca aktualnego pobytu pozwanego; jeżeli takie miejsce nie znajduje się na terytorium Portugalii, sprawę rozpoznaje sąd właściwy dla miejsca zamieszkania powoda, a jeżeli miejsce zamieszkania powoda znajduje się w państwie trzecim, sądem właściwym jest sąd w Lizbonie (*Tribunal de Lisboa*).

Zasady ogólne dotyczące osób prawnych i spółek

Jeżeli pozwanym jest państwo, wówczas sądem właściwym jest sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby powoda, a nie pozwanego.

Jeżeli pozwanym jest inna osoba prawna lub spółka, sprawę rozpoznaje sąd właściwy miejscowo dla okręgu, w którym znajduje się siedziba główna lub siedziba oddziału, agencji, jednostki zależnej lub przedstawicielstwa, w zależności od tego, czy powództwo wytacza się przeciwko siedzibie głównej czy przeciwko pozostałym wymienionym podmiotom; powództwo przeciwko zagranicznym osobom prawnym lub spółkom, które mają swój oddział, agencję, jednostkę zależną lub przedstawicielstwo w Portugalii, można wnieść do sądu właściwego dla okręgu, w którym podmioty te mają swoją siedzibę, nawet jeśli pozew jest skierowany przeciwko siedzibie głównej.

Kilku pozwanych i kumulacja roszczeń

W przypadku gdy w tej samej sprawie po stronie pozwanej występuje więcej niż jeden podmiot, powództwo należy wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania największej liczby pozwanych; jeżeli taka sama liczba pozwanych zamieszkuje w różnych okręgach, powód może wybrać sąd właściwy dla dowolnego z tych okręgów.

W przypadku kumulacji roszczeń, które podlegają rozpoznaniu przez sądy o różnej właściwości miejscowej, powód może wnieść pozew do dowolnego z tych sądów, chyba że wybór sądu właściwego do rozpoznania jednego z tych pozwów jest uzależniony od istnienia łącznika, na podstawie którego sąd może stwierdzić z urzędu niewłaściwość względną; w takim przypadku powództwo należy wnieść do tego sądu.

Niemniej w przypadku łączenia roszczeń ze względu na ich zależność lub podległość powództwo należy wnieść do sądu właściwego do rozpoznania powództwa głównego.

Zasady ogólnej dotyczącej właściwości w zakresie egzekucji

Poza szczególnymi przypadkami uregulowanymi w innych przepisach sądem właściwym do spraw egzekucji jest sąd właściwy dla miejsca zamieszkania dłużnika, chociaż wierzyciel może wybrać sąd właściwy dla miejsca, w którym dane zobowiązanie miało zostać wykonane, w przypadku gdy dłużnik jest osobą prawną albo w przypadku gdy miejsce zamieszkania wierzyciela znajduje się na obszarze metropolitalnym Lizbony lub Porto i dłużnik ma swoje miejsce zamieszkania na tym samym obszarze metropolitalnym.

Jeżeli jednak egzekucja polega na wydaniu określonej rzeczy lub odzyskaniu należności zabezpieczonych rzeczowo, sądem właściwym jest sąd właściwy dla miejsca, w którym znajduje się dana rzecz, albo sąd właściwy dla miejsca, w którym znajdują się rzeczy stanowiące przedmiot zabezpieczenia.

Jeżeli powództwo o wszczęcie egzekucji ma zostać wniesione do sądu właściwego dla miejsca zamieszkania dłużnika, a dłużnik nie ma swojego miejsca zamieszkania w Portugalii, ale posiada majątek na terytorium Portugalii, sądem właściwym jest sąd właściwy dla miejsca, w którym znajduje się taki majątek. W przypadku kumulacji roszczeń w postępowaniu egzekucyjnym, które podlegają rozpoznaniu przez sądy o różnej właściwości miejscowej, sądem właściwym jest sąd właściwy dla miejsca zamieszkania dłużnika.

Egzekucja na podstawie wyroku

W celu wykonania wyroku wydanego przez sąd portugalski wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wnosi się w trakcie rozpoznawania sprawy, której on dotyczy, przy czym postępowanie egzekucyjne toczy się w ramach postępowania głównego w sposób niezależny, chyba że jedna ze stron wnieśnie następnie apelację w danej sprawie – w takim przypadku postępowanie egzekucyjne toczy się w instancji odwoławczej.

Jeżeli, zgodnie z przepisami dotyczącymi organizacji wymiaru sprawiedliwości, organem właściwym do przeprowadzenia egzekucji jest wyspecjalizowany wydział ds. postępowania egzekucyjnego, należy mu przekazać w trybie pilnym odpis wyroku, wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego oraz dokumenty uzupełniające.

Jeżeli orzeczenie zostało wydane przez sędziów arbitrażowych w ramach postępowania arbitrażowego przeprowadzonego w Portugalii, sądem właściwym do przeprowadzenia postępowania egzekucyjnego jest sąd okręgowy właściwy dla miejsca, w którym odbyło się postępowanie arbitrażowe.

Wykonanie wyroku wydanego przez sądy wyższej instancji

Jeżeli powództwo wytoczono do sądu apelacyjnego lub Sądu Najwyższego, sądem właściwym jest sąd właściwy dla miejsca zamieszkania dłużnika.

Egzekucja na podstawie wyroku zagranicznego

W przypadku egzekucji na podstawie wyroku zagranicznego sądem właściwym jest sąd właściwy dla miejsca zamieszkania dłużnika.

Właściwość sądu w kwestiach wpadkowych

Sąd właściwy do rozpoznania powództwa głównego jest również właściwy do rozpoznania kwestii wpadkowych pojawiających się w toku postępowania oraz kwestii podniesionych przez pozwanego w celu obrony.

Właściwość w kwestiach związanych z powództwem wzajemnym

Sąd, do którego wniesiono powództwo główne, jest właściwy do rozpoznawania wszystkich kwestii podniesionych w powództwie wzajemnym, pod warunkiem że jest właściwy ze względu na narodowość danej osoby oraz posiada właściwość rzeczową i funkcjonalną; w przypadku braku takiej właściwości powództwo wzajemne zostaje w tej instancji odrzucone.

Umowy prorogacyjne

Strony mogą określić, który sąd jest właściwy do rozstrzygnięcia określonego sporu lub sporów, które mogą wynikać z danego stosunku prawnego, pod warunkiem że taki stosunek prawny jest powiązany z więcej niż jednym systemem prawnym. Takie umowne wskazanie właściwości może polegać na przyznaniu właściwości wyłącznej sądom portugalskim lub może po prostu stanowić alternatywę dla jurysdykcji sądów portugalskich, jeżeli taka alternatywa istnieje, przyjmując, że w razie wątpliwości uznaje się tę właściwość za alternatywną.

Wybór sądu właściwego jest ważny wyłącznie wówczas, gdy wszystkie poniższe warunki są spełnione:

- a) odnosi się do sporu dotyczącego praw, którymi strony mogą swobodnie dysponować;
- b) wybór został zaakceptowany na podstawie przepisów, którym podlega wyznaczony sąd;
- c) wybór jest uzasadniony ważnym interesem obydwu stron albo jednej z nich, o ile nie wiąże się to z poważnymi niedogodnościami dla drugiej strony;
- d) sprawa nie dotyczy kwestii, w której sądy portugalskie mają właściwość wyłączną;
- e) wybór jest wynikiem umowy sporządzonej lub potwierdzonej na piśmie, w której wyraźnie wskazano sąd właściwy do rozpoznania sprawy.

Umowę uznaje się za pisemną, jeśli została ona sporządzona w formie dokumentu podpisanego przez strony lub jest wynikiem wymiany korespondencji, teleksów, telegramów lub innych metod komunikacji, które stanowią dowód na piśmie, jeżeli takie dokumenty faktycznie zawierają umowę lub klauzulę odsyłającą do innego dokumentu zawierającego umowę.

Ochrona dzieci i małoletnich narażonych na ryzyko

Jeżeli chodzi o właściwość w sprawach dotyczących małoletnich, odpowiedzialność za wdrażanie środków służących propagowaniu praw dziecka i ochronie małoletnich spoczywa na komisji ds. ochrony lub na sądzie właściwym dla miejsca zamieszkania dziecka lub małoletniego w momencie otrzymania zgłoszenia o zaistniałej sytuacji lub wszczęcia postępowania sądowego.

Jeżeli miejsce zamieszkania dziecka lub małoletniego nie jest znane lub jest niemożliwe do ustalenia, za organ właściwy do rozpoznania sprawy uznaje się komisję ds. ochrony lub sąd właściwy dla miejsca, w którym znajduje się dziecko lub małoletni.

Niezależnie od powyższego komisja ds. ochrony lub sąd właściwy dla miejsca, w którym znajduje się dziecko lub małoletni, podejmie działania, które uzna za konieczne do natychmiastowego objęcia ich ochroną.

Jeżeli po podjęciu stosownych działań dziecko lub małoletni zmieni swoje miejsce zamieszkania na okres dłuższy niż trzy miesiące, sprawę przekazuje się do ponownego rozpoznania przez komisję ds. ochrony lub sąd właściwy dla nowego miejsca zamieszkania dziecka lub małoletniego.

Z wyjątkiem okoliczności opisanych powyżej, zmiany okoliczności faktycznych, do których doszło po wszczęciu postępowania, uznaje się za nieistotne.

Niezależnie od przepisów dotyczących właściwości miejscowej, jeżeli na ryzyko narażone jest jednocześnie więcej niż jedno dziecko lub więcej niż jedna osoba młoda, można wszcząć jedno postępowanie, a w przypadku wszczęcia odrębnych postępowań – można je wszystkie połączyć z pierwotnym postępowaniem, jeżeli jest to uzasadnione, biorąc pod uwagę stosunki rodzinne lub określone sytuacje zagrożenia.

Jeżeli w odniesieniu do tego samego dziecka lub małoletniego wystąpiono o zastosowanie kolejnych środków służących zapewnieniu ochrony, środków wychowawczych lub środków z zakresu opieki na gruncie prawa cywilnego, szczegółowe informacje na ten temat należy załączyć do akt sprawy do wglądu dla przewodniczącego składu sędziowskiego orzekającego w postępowaniu, które zostało wszczęte jako pierwsze.

Środki wychowawcze

Odpowiedzialność za ocenę okoliczności faktycznych i podjęcie środków wychowawczych spoczywa na sądzie właściwym dla miejsca, w którym małoletni zamieszkiwał w momencie wszczęcia postępowania. Jeżeli miejsce zamieszkania małoletniego nie jest znane, za sąd właściwy uznaje się sąd właściwy dla miejsca zamieszkania osoby sprawującej władzę rodzicielską. Jeżeli osoby sprawujące władzę rodzicielską mają różne miejsca zamieszkania, sądem właściwym jest sąd właściwy dla miejsca zamieszkania opiekuna sprawującego pieczę nad małoletnim, a w przypadku sprawowania wspólnej pieczy – sąd właściwy dla miejsca zamieszkania małoletniego. W pozostałych przypadkach sądem właściwym jest sąd właściwy dla miejsca sprawowania pieczy albo, jeżeli miejsce takie nie jest określone, sąd właściwy dla miejsca, w którym znajduje się dziecko.

Zmiany, które zaszły po wszczęciu postępowania, są nieistotne.

Odpowiedzialność za podejmowanie środków w trybie pilnym spoczywa na sądzie właściwym dla miejsca sprawowania pieczy oraz dla miejsca, w którym znajduje się małoletni.

5 Do którego sądu w danym państwie członkowskim powinienem się zwrócić, uwzględniając charakter sprawy i wartość przedmiotu sporu?

Informacje na ten temat można znaleźć na tej stronie internetowej w częściach poświęconych systemom sądowym i jurysdykcji.

6 Czy mogę wytoczyć powództwo osobiście czy też muszę to zrobić przez zastępcę procesowego, na przykład adwokata?

W sprawach, w których nie istnieje przymus adwokacki, strony mogą występować przed sądem samodzielnie lub mogą być reprezentowane przez aplikantów adwokackich (*advogados estagiários*) lub doradców prawnych (*solicitadores*).

Przymus adwokacki istnieje w następujących rodzajach spraw:

- a) w sprawach podlegających właściwości sądów ostatniej instancji, w których dopuszcza się możliwość wniesienia zwyczajnego środka zaskarżenia;
- b) w sprawach, w których zawsze można skorzystać ze środka zaskarżenia, niezależnie od wartości przedmiotu sporu;

c) w przypadku postępowań odwoławczych i spraw wnoszonych do sądów wyższej instancji.

Nawet w sprawach, w których istnieje przymus adwokacki, aplikanci adwokaccy, doradcy prawni (*solicitadores*) i same strony mogą składać wnioski, które nie dotyczą kwestii prawnych.

W sprawach, w których nie istnieje przymus adwokacki, a w których strony nie ustanowiły zastępcy procesowego, świadków przesłuchuje sędzia, który dostosowuje również przebieg tej procedury do okoliczności danej sprawy.

Strony muszą być reprezentowane przez adwokata, aplikanta adwokackiego lub doradcę prawnego w postępowaniu egzekucyjnym, w którym wartość przedmiotu sporu przekracza pułap określony dla sądu pierwszej instancji, oraz muszą być reprezentowane przez adwokata w postępowaniu egzekucyjnym, w którym wartość przedmiotu sporu przekracza pułap określony dla sądu apelacyjnego, lub w postępowaniu, w którym wartość przedmiotu sporu jest równa lub mniejsza od tej wartości, ale wyższa niż pułap wyznaczony dla sądu pierwszej instancji, jeżeli toczące się postępowanie dotyczy powództwa o ustalenie istnienia stosunku prawnego.

7 Aby wszcząć postępowanie, do kogo powinienem skierować powództwo: do biura podawczego, do kancelarii sądu czy do innego organu administracji?

W sprawach, w których nie obowiązuje przymus adwokacki, i w przypadku gdy strona nie ustanowiła zastępcy procesowego, wymienione powyżej pisma procesowe można złożyć do sądu w jeden z następujących sposobów:

- doręczając je do sekretariatu sądu – w takim przypadku pismo uznaje się za złożone w dniu jego doręczenia;
- wysyłając je listem poleconym za potwierdzeniem odbioru – w takim przypadku pismo uznaje się za złożone w dniu jego nadania listem poleconym;
- przesyłając je faksem lub pocztą elektroniczną – w takim przypadku pismo uznaje się za złożone w dniu jego wysłania.

Zobacz również informacje w części poświęconej automatycznemu przetwarzaniu.

8 W jakim języku należy złożyć pozew? Czy można to zrobić ustnie czy też wyłącznie na piśmie? Czy można przesłać pozew faksem lub pocztą elektroniczną?

Wszystkie pisma sądowe są sporządzane w języku portugalskim.

W przypadku konieczności przesłuchania przed sądami portugalskimi obywatela innego państwa, który nie zna języka portugalskiego, w razie potrzeby w celu usprawnienia komunikacji zostanie mu przydzielony tłumacz ustny, który będzie tłumaczył po złożeniu przyrzeczenia.

W przypadku pism sporządzonych w języku obcym, które wymagają tłumaczenia, sąd, działając z urzędu lub na wniosek jednej ze stron, może nakazać osobie przedkładającej takie pisma załączenie ich tłumaczenia.

W sądach pokoju postępowanie można wszcząć ustnie. W takim przypadku urzędnik sądowy sporządzi odpowiedni protokół.

Pisma procesowe, które strony mają obowiązek wnieść na piśmie, składa się do sądu w formie elektronicznej za pomocą systemu komputerowego *Citius* dostępnego pod adresem <http://citius.tribunaisnet.mj.pt/> zgodnie z procedurami i instrukcjami przedstawionymi na tej stronie internetowej – w takim przypadku pismo uznaje się za złożone w dniu jego wysłania.

Strona przedkładająca dowody w ten sposób musi wnieść pismo procesowe i wszelkie dokumenty uzupełniające w formie elektronicznej – przesłanie oryginałów nie jest konieczne, chyba że sąd postanowi inaczej, zgodnie z przepisami prawa procesowego.

Jeżeli chodzi o sprawę, w której nie obowiązuje przymus adwokacki i strona nie ustanowiła zastępcy procesowego, *zobacz* odpowiedź na poprzednie pytanie. Aby uzyskać informacje na temat postępowania w sprawie nakazu zapłaty, należy zapoznać się z częścią poświęconą temu zagadnieniu.

Zobacz również informacje w części poświęconej automatycznemu przetwarzaniu.

9 Czy istnieją specjalne formularze służące do wnoszenia pozwu, a jeżeli nie, to w jaki sposób należy przedstawić sprawę? Czy są jakieś elementy, które należy uwzględnić?

Stosuje się specjalne formularze służące do wszczęcia postępowania nakazowego, postępowania egzekucyjnego, jak również postępowania przed sądem pokoju, z których w tym ostatnim przypadku należy skorzystać, jeżeli powód nie zdecydował się na ustne zgłoszenie powództwa.

Informacje na ten temat można znaleźć na tej stronie internetowej w częściach poświęconych postępowaniu w sprawie nakazu zapłaty, procedurom wykonywania orzeczeń oraz alternatywnym metodom rozwiązywania sporów.

Powództwo o ustalenie stosunku prawnego wnosi się do sądu za pomocą pozwu, w którym powód musi:

- oznaczyć sąd i wydział, do którego skierowane jest pozw, a także oznaczyć strony, podając ich imiona i nazwiska lub nazwy, adres miejsca zamieszkania lub siedzib statutowych oraz, w miarę możliwości, numery identyfikacji osobistej i podatkowej, zawody i miejsca pracy;
- podać adres siedziby ich zastępcy procesowego;
- określić rodzaj powództwa;
- przedstawić najistotniejsze okoliczności faktyczne, które doprowadziły do wniesienia powództwa, oraz jego podstawę prawną;
- sformułować żądanie pozwu;
- określić wartość przedmiotu sporu;
- wyznaczyć podmiot odpowiedzialny za wezwanie stron lub zastępcę procesowego odpowiedzialnego za doprowadzenie do wezwania stron.

W ostatniej części pozwu powód musi podać listę świadków i wnieść o przeprowadzenie innych dowodów.

Do pozwu należy załączyć dowód uiszczenia opłaty sądowej lub potwierdzenie, że powód jest uprawniony do skorzystania z pomocy prawnej, w związku z czym jest zwolniony z opłaty sądowej.

Sekretariat sądu odrzuci pozew, wskazując przyczyny jego odrzucenia na piśmie, w przypadku wystąpienia którejkolwiek z poniższych przesłanek:

- brak adresu lub zaadresowanie pozwu do innego sądu, innego wydziału tego samego sądu lub innego organu;
- brak oznaczenia stron oraz niepodanie innych wymaganych informacji (imion i nazwisk lub nazw, adresów miejsca zamieszkania lub siedzib statutowych oraz, w miarę możliwości, numerów identyfikacji osobistej i podatkowej, miejsc pracy i zawodów);
- brak adresu siedziby zastępcy procesowego;
- nieokreślenie rodzaju powództwa;
- nieokreślenie wartości przedmiotu sporu;
- brak dowodu uiszczenia opłaty sądowej lub potwierdzenia przyznania pomocy prawnej, z wyjątkiem pisma o wszczęcie postępowania w trybie pilnym, jak przewidziano w przepisach prawa;
- niepodpisanie pozwu;
- sporządzenie pozwu w języku innym niż język portugalski;
- sporządzenie pozwu na formularzu niespełniającym wymogów ustawowych.

10 Czy należy uiścić opłaty na rzecz sądu? Jeżeli tak, to w jakim terminie? Czy muszę uregulować honorarium adwokata już w momencie wnoszenia pozwu?

Koszty postępowania obejmują opłaty i koszty sądowe oraz wydatki.

Opłaty sądowe

Oplaty sądowe odpowiadają kwotom, które musi uiścić każda strona na początku postępowania i których wysokość ustala się proporcjonalnie do wartości przedmiotu sporu i stopnia złożoności sprawy, zgodnie z przepisami [rozporządzenia w sprawie kosztów postępowania sądowego](#).

Zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie kosztów postępowania sądowego opłaty sądowe uiszcza wyłącznie strona działająca w charakter powoda lub pozwanego, wierzyciela lub dłużnika, wnioskodawcy lub uczestnika postępowania, skarżącego lub strony przeciwnej.

Oplaty sądowe należy uiścić przed wniesieniem pisma procesowego podlegającego opłacie (pozew lub wniosek, odpowiedź na pozew itp.), chyba że strona lub dany rodzaj postępowania są objęte wyłączeniem lub strona jest zwolniona z obowiązku wcześniejszego wniesienia opłaty.

W przypadku powództwa wzajemnego lub powództwa głównego dodatkową opłatę sądową należy wnieść wyłącznie w przypadku, gdy powód wzajemny wnosi odmienny pozew niż powód w powództwie głównym.

Pozwu nie uznaje się za odrębny, jeżeli strona dąży do uzyskania na własną rzecz takiego samego skutku prawnego jak powód lub jeżeli strona dochodzi wyłącznie o odszkodowanie.

Jeżeli w jednej sprawie po stronie powodowej występuje kilka podmiotów, podmiot wymieniony jako pierwszy w pozwie, pozwie wzajemnym lub piśmie procesowym wnoszącym sprawę ma obowiązek uiścić całą opłatę sądową, bez uszczerbku dla prawa regresu wobec pozostałych podmiotów.

Jeżeli kilka podmiotów występuje po stronie powodowej w więcej niż jednej sprawie, każdy powód, powód wzajemny, wierzyciel lub wnioskodawca jest zobowiązany do wniesienia odpowiedniej opłaty sądowej, której wysokość ustala się zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie kosztów postępowania sądowego.

W przypadku powództw wytaczanych przez spółki handlowe, które w poprzednim roku wniosły co najmniej 200 pozewów, wniosków o wszczęcie postępowania lub wniosków o wszczęcie postępowania egzekucyjnego w jakimkolwiek sądzie, wysokość opłat sądowych ustala się zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie kosztów postępowania sądowego.

Do celów zarządzenia uregulowania opłat sądowych, powództwa główne i postępowania w sprawie środków służących zabezpieczeniu powództwa uznaje się za szczególnie skomplikowane, gdy:

- a) obejmują liczne oświadczenia lub twierdzenia;
- b) dotyczą wysoce specjalistycznych kwestii prawnych lub technicznych lub wymagają przeprowadzenia złożonej analizy kwestii prawnych w odniesieniu do wielu aspektów; lub
- c) wiążą się z koniecznością przesłuchania dużej liczby świadków, przeprowadzenia analizy skomplikowanego materiału dowodowego lub przeprowadzenia różnych, czasochłonnych postępowań dowodowych.

Zasadniczo pierwszą lub jedyną opłatę sądową należy wnieść najpóźniej w dniu wniesienia pism procesowych. Jeżeli płatności dokonano drogą elektroniczną, musi ona zostać potwierdzona elektronicznie, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Jeżeli opłata została wniesiona w sposób tradycyjny, powód musi przedstawić dowód uiszczenia opłaty.

Drugą ratę opłaty sądowej należy uiścić w ciągu 10 dni od daty otrzymania zawiadomienia o terminie rozprawy kończącej postępowanie, przy czym powód musi przedstawić w tym samym terminie dowód uiszczenia opłaty lub potwierdzenie wniesienia takiej opłaty.

Wydatki

Wydatki obejmują wszystkie wydatki poniesione w związku z postępowaniem, zarówno te poniesione z inicjatywy własnej stron, jak i te zarządzone przez sędziego prowadzącego sprawę.

Poza przypadkami wskazanymi w przepisach dotyczących dostępu do wymiaru sprawiedliwości każda ze stron – w toku postępowania – jest zobowiązana do pokrycia wydatków, które poniosła.

Obowiązek pokrycia wydatków spoczywa na stronie wnioskującej o dokonanie danej czynności lub, w przypadku wszczęcia postępowania z urzędu, na stronie, która odniosła z tego tytułu korzyść.

Koszty

Koszty obejmują kwotę pieniężną wydaną przez każdą ze stron w toku postępowania, do której odzyskania jest ona uprawniona w przypadku wydania przez sąd wyroku na niekorzyść drugiej strony. Sąd ustala wysokość kosztów w wyroku.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia koszty zasądzone przez sąd obejmują opłaty sądowe uiszczone przez stronę wygrywającą, ustalone według skali ruchomej, wydatki faktycznie poniesione przez stronę, honorarium komornika i poniesione przez niego wydatki, honorarium zastępcy procesowego i poniesione przez niego wydatki w oparciu o szczegółowe uzasadnienie.

Jeżeli powód miał możliwość skorzystania z alternatywnych metod rozwiązywania sporów, ale zdecydował się wszczęć postępowanie sądowe, musi pokryć poniesione przez siebie koszty niezależnie od wyniku postępowania, chyba że strona przeciwna uniemożliwiła mu skorzystanie z takich alternatywnych metod rozwiązywania sporów.

Niektóre rodzaje spraw są z mocy prawa zwolnione z kosztów sądowych; to samo dotyczy niektórych stron.

Ponieważ opłaty sądowe odpowiadają kwocie uiszczanej przez strony postępowania na jego początku, każda osoba, którą można uznać za biorącą udział w postępowaniu (powód, pozwany, wierzyciel, dłużnik, wnioskodawca, uczestnik, skarżący lub strona przeciwna), może zostać zasadniczo zobowiązana do uiszczenia opłat sądowych, ponieważ opłatę pobiera się za świadczenie usługi, niezależnie od tego, czy sprawa została wygrana. Zgodnie z przepisami dotyczącymi kosztów postępowania sądowego strona wygrywająca jest uprawniona do uzyskania zwrotu uiszczonych opłat sądowych.

Honoraria

Wysokość honorariów ustala sąd, który musi w tym celu wziąć pod uwagę znaczenie świadczonych usług, złożoność i pilność sprawy, stopień intelektualnego zaangażowania przy świadczeniu usługi, uzyskane rezultaty, poświęcony czas, zakres odpowiedzialności oraz inne obowiązki zawodowe spoczywające na takiej osobie.

11 Czy można zwrócić się o pomoc prawną?

Tak, o ile spełnione zostały kryteria przyznania pomocy prawnej (zob. informacje w części poświęconej pomocy prawnej).

12 Od którego momentu powództwo uznaje się oficjalnie za wytoczone? Czy można otrzymać od organów potwierdzenie, że sprawa została wniesiona do sądu w prawidłowy sposób?

Zobacz odpowiedzi na pytania 7 i 8.

Po wniesieniu pozwu urzędnik sądowy, który przyjął pozew, sprawdzi, czy spełnia on odpowiednie wymogi formalne. Na dalszych etapach postępowania sędzia przeprowadza jego bardziej szczegółową i dogłębną analizę.

Strony są każdorazowo powiadamiane o takich decyzjach.

13 Czy można uzyskać dokładne informacje na temat terminów dalszych etapów postępowania (takich jak termin stawiennictwa w sądzie)?

Zgodnie z obowiązującymi przepisami sądy nie mają obowiązku udzielać tego rodzaju informacji. Niemniej dzięki portalowi CITIUS, będącemu inicjatywą Ministerstwa Sprawiedliwości na rzecz cyfryzacji postępowania sądowego, zastępcy procesowi mogą obecnie zapoznawać się z aktami sprawy ze swoich kancelarii.

Biorąc pod uwagę fakt, że obecnie pisma procesowe są doręczane drogą elektroniczną i wprowadzane bezpośrednio do aplikacji informatycznych sądów, jak również fakt, że sędziowie korzystają z tych samych aplikacji w celu dokonania odpowiednich czynności, adwokaci, sędziowie i urzędnicy sądowi mogą korzystać z tych samych aplikacji oraz z portalu CITIUS w celu zapoznawania się z aktami sprawy i pismami procesowymi.

Dalsze informacje

[Pomoc prawna – ochrona prawna](#)

[Bazy dokumentów prawnych](#)

[Izba Doradców Prawnych](#) (Câmara dos Solicitadores)

[Dziennik Ustaw](#)

[Dyrekcja Generalna ds. Zarządzania Wymiarem Sprawiedliwości](#)

[Dyrekcja Generalna ds. Polityki w Dziedzinie Wymiaru Sprawiedliwości](#)

[Ministerstwo Sprawiedliwości](#)

[Portugalska Izba Adwokacka](#) (Ordem dos Advogados)

[Portal Citius](#)

Ostatnia aktualizacja: 31/03/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.